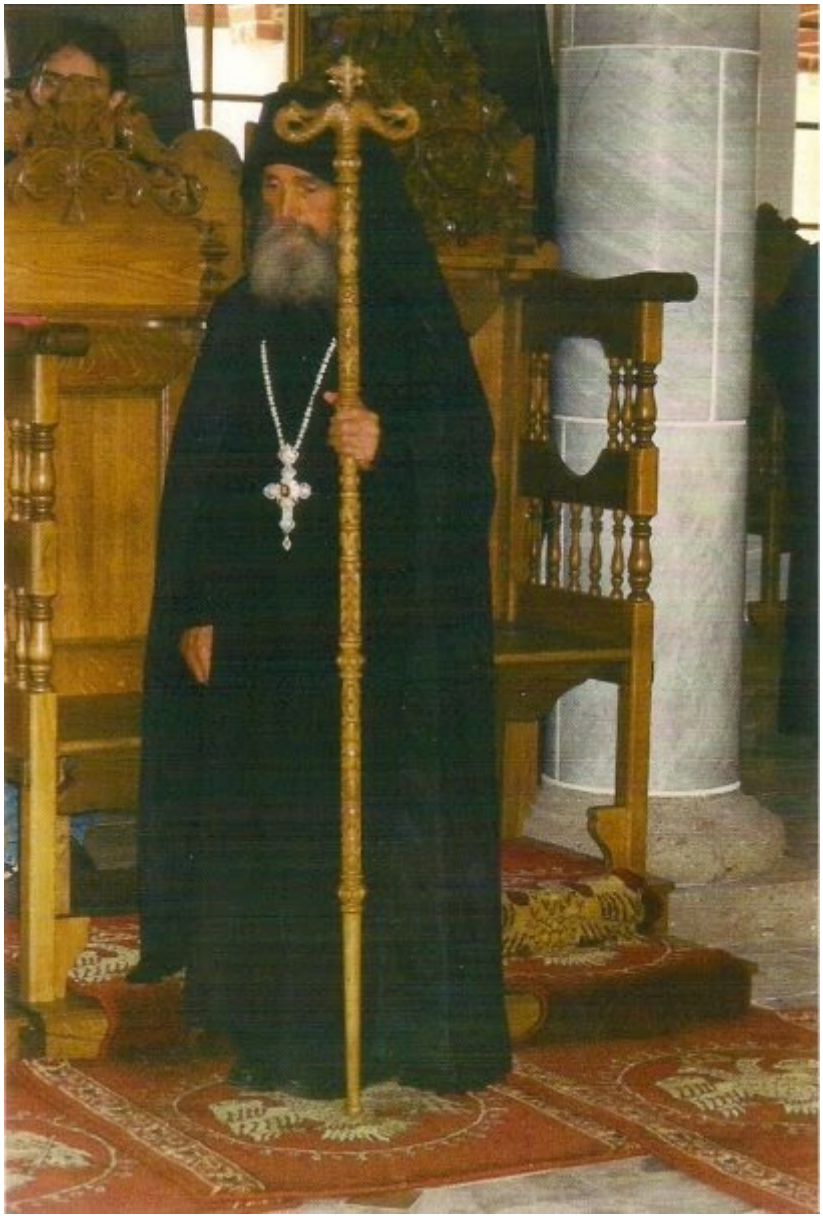
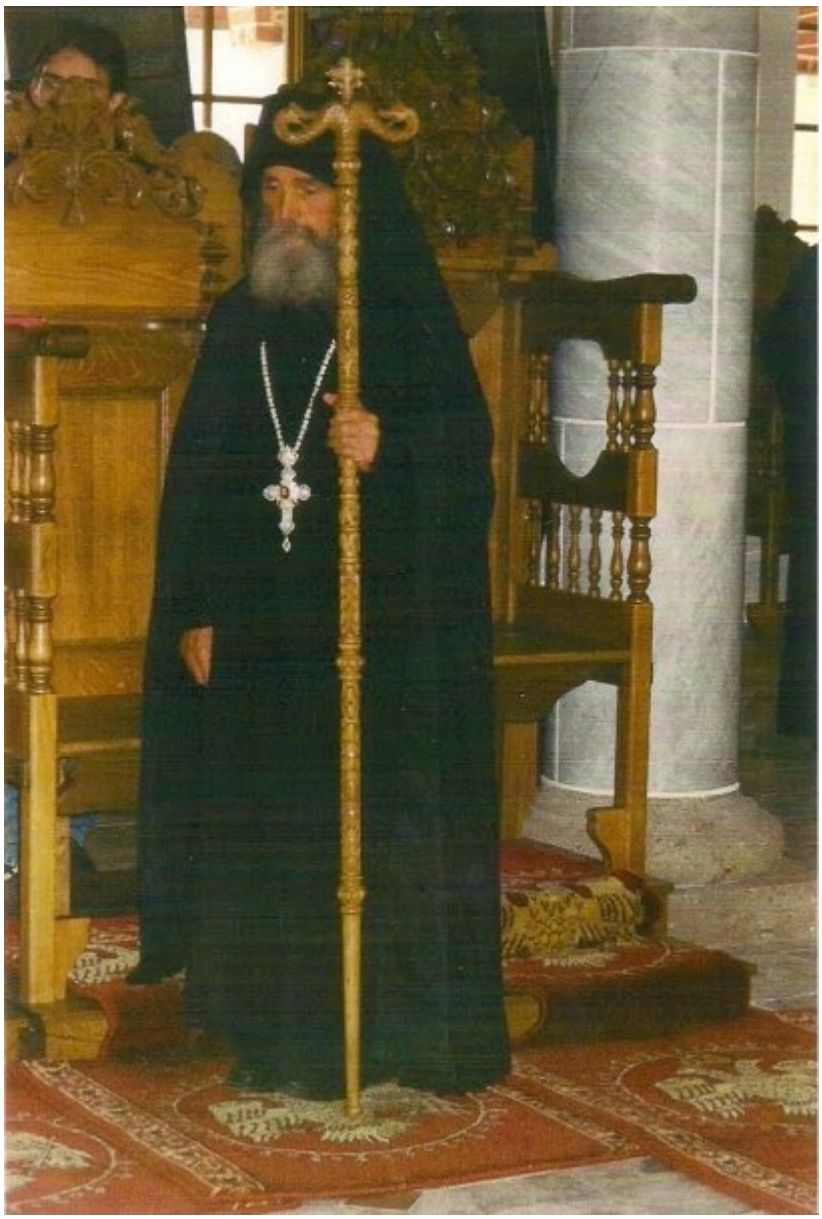
23 Μαρτίου 2015

Το μυστήριο της Μετανοίας (Γέρων Εφραίμ Φιλοθείτης)

Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Γέρ. Εφραίμ Φιλοθείτης-Αριζονίτης

Ο Θεός με το στόμα του Προφήτου Ησαΐα μάς παραγγέλλει λέγων: «Λούσασθε και καθαροί γίνεσθε, αφέλετε τας πονηρίας από των ψυχών υμών απέναντι των οφθαλμών μου, παύσασθε από των πονηριών υμών. Μάθετε καλόν ποιείν» (Ησ. α’ 16).

Η μετάνοια προϋποθέτει αμαρτία. Όποιος δεν έχει αμαρτία, αυτός δεν έχει ανάγκη μετανοίας. Όλοι, και πρώτος εγώ, αισθανόμεθα αμαρτωλοί.

Η αμαρτία είναι τραύμα στην ψυχή, πληγή στην συνείδησι που μας πονάει, τραύμα στο σώμα του Χριστού, στην Εκκλησία, της οποίας είμαστε μέλη. Η αμαρτία είναι κάρφωμα και ξανακάρφωμα στο Χριστό. Ποιος δεν έχει τραυματισθεί από την αμαρτία; ποιος δεν έχει αμαρτήσει με τα λόγια, με τις πράξεις του, με τους λογισμούς; ποιος δεν κτυπήθηκε κατάστηθα από τις τύψεις της συνειδήσεως;

Όποιος θα πη πως δεν έχει αμαρτήσει, αυτός θα έχει πει το μεγαλύτερο ψέμα....

Αλλ' εάν η αμαρτία είναι το τραύμα, η μετάνοια είναι το φάρμακο· είναι το ευλογημένο δώρο του Θεού στον άνθρωπο....

Πολλοί χριστιανοί, με ευλαβή πόθο, αναζητούν να βαπτιστούν στον Ιορδάνη ποταμό, αλλ' όσες φορές και αν μπούνε στον Ιορδάνη ποταμό και όσα μπουκάλια αγιασμό και αν πιούμε, αν δεν μετανοήσουμε δεν σωζόμεθα. Κοντά μας, δίπλα μας, είναι ο Ιορδάνης ποταμός. Κυλάει μέσα στην Εκκλησία, είναι η γλυκεία μετάνοια και εξομολόγησις. Ας λου¬σθούμε μέσα στην μετάνοια, διότι με αυτήν σβήνουν όλα τα αμαρτήματα. Και το λουτρό της μετανοίας εί¬ναι το δεύτερο βάπτισμα. Αυτό δε το λουτρό του θεϊκού βαπτίσματος, που λέγεται μετάνοια, γίνεται συνειδητά και αποφασιστικά. Πλένομαι, για να μη ξαναλερωθώ, ασχέτως αν δεν τα καταφέρω. Πλην πλένομαι με την απόφασι να μη ξαναλερώσω τον χιτώνα της ψυχής μου.

Το έλεος του Θεού είναι ανταπόκρισις στη μετάνοια του ανθρώπου. Με τον ερχομό του Χριστού, η μετάνοια δεν είναι απλώς μεταμέλεια και εξομολόγησις αμαρτιών, αλλ' είναι άφεσις, συγχώρησις, εξάλειψις τελείαι των αμαρτιών. Η μετάνοια είναι ένας θρήνος που οδηγεί στην χαρά. Είναι το χαροποιό πένθος. Η μετάνοια είναι η σπορά των δακρύων, που φέρνει το θερισμό της λυτρώσεως... Με την αμαρτία χάνουμε την ηρεμία της συνειδήσεως. Με το κλάμα της μετα¬νοίας παίρνουμε πίσω αυτό που χάσαμε. Με την αμαρτία χάνουμε το πολυτιμώτερο αγαθό, την ψυχή μας. Πεθαίνει η ψυχή μας. Και αν κλάψουμε για τις αμαρτίες μας, θ' αναστηθή η ψυχή μας....

Να κλάψουμε για τα αμαρτήματα μας, όπως έκλαψε ο Δαβίδ, που έβρεχε το προσκέφαλό του με τα δάκρυα του. Να κλάψουμε όπως η πόρνη, που τα δάκρυα της μοσχοβόλησαν περισσότερο από τα μύρα της, με τα όποια έβρεξε τα πόδια του Χριστού. Να κλάψουμε όπως έκλαψε ο Απόστολος Πέτρος μετά την άρνησι του Διδασκάλου. Να κλάψουμε όπως έκλαψε ο Απόστολος Παύλος όταν θυμόταν ότι δίωξε την Εκκλησία του Χριστού. Να κλάψουμε όπως έκλαψαν οι μεγάλοι αμαρτωλοί που έγιναν άγιοι. Να κλάψουμε για τα δικά μας αμαρτήματα, αλλά να κλάψουμε και για τα αμαρτήματα των άλλων. Αμάρτησε ο άλλος; μη τον κατακρίνης. Κλάψε για την πτώσι του, δέστην σαν δική σου πτώσι. Είμεθα «αλλήλων μέλη». Ο άλλος είναι μέλος του ιδίου με σένα σώματος· μέλος του σώματος του Χριστού. Κλάψε εσύ για τον άλλον, όπως έκλαιγε ο Παύλος και έλεγε: «Ουκ επαυσάμην μετά δακρύων νουθετών ένα έκαστον». Κλάψε εσύ για το παιδί σου που παρανόμησε, για το Χριστιανό που γλύστρισε και έπεσε.

Η αμαρτία είναι φωτιά. Και οι κρουνοί που σβύνουν αυτή την φωτιά, είναι οι

κρουνοί της μετανοίας. Αν πιάση φωτιά το διπλανό σπίτι, δεν θα τρέξης και εσύ για να σβύση η φωτιά; Αν αδιαφορήσης, η φωτιά θα επεκταθή και στο δικό σου σπίτι. Έτσι δεν μπορείς ν' αδιαφορήσης όταν ο άλλος καίγεται από τη φωτιά της αμαρτίας. Ρίξε τα δάκρυά σου για να σβεσθή η φωτιά. Αν αδιαφορήσης, θάχης και συ κρίμα, αμαρτία. Κι αν όχι μόνο αδιαφορήσης αλλά γελάς κι όλας και σχολιάζης την αμαρτία του άλλου και την διαπομπεύης, τότε πια θα επιτρέψη ο Θεός να πέσης και εσύ, και η φωτιά της δικής σου αμαρτίας, μπορεί να είναι ο προθάλαμος της κολάσεως, κατά τον ιερό Χρυσόστομο.

Επιμένει ο ιερός Χρυσόστομος, ότι πρέπει να θρηνούμε για τα αμαρτήματα των άλλων, αν αληθινά τους αγαπάμε. Αν ο άλλος βρίσκεται στο στόμα του λύκου, θα τον αφήσουμε να κατασπαραχθή; Αν ο άλλος κινδυνεύη να πνιγή, θα τον αφήσουμε να καταποντισθή;

Η μετάνοια, εξαλείφει όλα τα αμαρτήματα. Έχουμε δύο πραγματικότητες: η μία είναι η φιλανθρωπία του Θεού, η άλλη είναι η αμαρτωλότητα του ανθρώπου. Σας ερωτώ: Ποια από τις δύο είναι μεγαλύτερη; Τα αμαρτήματά μας, όσα κι αν είναι, είναι ωρισμένα και συγκεκριμένα. Η Φιλανθρωπία του Θεού είναι άπειρη, αμέτρητη. Ο ιερός Χρυσόστομος για να παρηγορήση τους αμαρτωλούς, παρουσιάζει το παράδειγμα με το κάρβουνο. Έχεις ένα αναμμένο κάρβουνο. Σε καίει. Αν όμως ρίξης το κάρβουνο αυτό μέσα στο πέλαγος, ποιος θα νικήση· το πέλαγος ή το κάρβουνο; Ασφαλώς το πέλαγος. Ένα τσαφ θ' ακουσθή και θα εξαφανισθή το αναμμένο κάρβουνο.

Κάρβουνο, που κατακαίει τα σωθηκά μας, είναι η αμαρτία. Τι πόνος! Μη το αφήνης. Πάρτο την ώρα της σωστικής εξομολογήσεως και ρίξε το στο Πέλαγος της Φιλανθρωπίας του Θεού. Αμέσως το κάρβουνο της αμαρτίας σου θα σβύση και θα εξαφανισθή. Και αν μου πης πως δεν έχεις ένα κάρβουνο, αλλ' έχεις πολλά αμαρτήματα που σε καίνε, θα σου πω και εγώ, ότι το έλεος του Θεού δεν είναι απλώς πέλαγος· είναι Ωκεανός· είναι κάτι απείρως μεγαλύτερο. Το πέλαγος και ο Ωκεανός έχουν κάποιο μέτρο, κάποια όρια, κάποιο τέλος. Η Φιλανθρωπία όμως του Θεού είναι απροσμέτρητη, απεριόριστη, ατέλειωτη.

Συνεχίζει ο ιερός Χρυσόστομος. Όταν με δάκρυα μετανοούμε, να είσθε βέβαιοι ότι το σφουγγάρι της αγάπης του Θεού σβύνει όλα τα αμαρτήματα. «Το αίμα Ιησού Χριστού του υιού αυτού, καθαρίζει ημάς από πάσης αμαρτίας» (Α' Ιωάν. 1, 7). Και η αγάπη του Θεού σβύνει όλα τα αμαρτήματα, ώστε ούτε ίχνος δεν αφήνει.

Αν εχης ένα τραύμα, γιατρεύεται, αλλά παραμένει το σημάδι, η ουλή. Αν έχης μία αμαρτία, με την μετάνοια συγχωρείται και εξαφανίζεται και ούτε ουλή μένει.

Η μετάνοια οδηγεί σ’ ένα καταπληκτικό θαύμα, στη λήθη του Θεού. Ο Θεός, καρδιογνώστης και παντογνώστης, που μέσα στη μνήμη Του είμεθα όλοι οι άνθρωποι, και είναι όλες οι πράξεις μας, αυτός ο Θεός φθάνει στην αμνησία! Λησμονεί τα αμαρτήματα των ανθρώπων που ειλικρινά μετανοούν.

Ω! πόσο θάρρος και παρηγοριά μας δίνει ο ιερός Χρυσόστομος! Ο χρυσός στην γλώσσα και στην καρδιά, ακολουθώντας το παράδειγμα του Κυρίου, μισεί την αμαρτία, αγαπά τον αμαρτωλό· καυτηριάζει τα αμαρτωλά πάθη, αγκαλιάζει τους αμαρτωλούς. Ο Χρυσόστομος φοβάται να μη πέση ο αμαρτωλός σ’ ένα από τα δύο άκρα. Το ένα άκρο είναι η απόγνωσις και η απελπισία. Το άλλο είναι η ραθυμία και η επανάστασις. Ο διάβολος έχει δύο όπλα, με τα οποία δίνει τη χαριστική βολή στον αμαρτωλό. Το ένα όπλο είναι για τους ευαίσθητους, το άλλο για τους αναίσθητους.

Για τους ευαίσθητους διαθέτει το όπλο της απογνώσεως, της απελπισίας. Προσπαθεί ν’ απελπίση τον αμαρτωλό.

Πω πω! τι είναι αυτό που έκανες; τώρα για σένα δεν υπάρχει σωτηρία. Ποιος θα σε σώση; – όχι άπαντα ο Χριστιανός. Ύπαγε οπίσω μου, Σατανά της απογνώσεως. Φύγε, αλητήριε, γιατί με τη σκιά σου κρύβεις τον σταυρό του Χριστού, την μεγάλη μου ελπίδα. Αμαρτάνω, ναι, το ξέρω, αλλά πιστεύω στο έλεος του Θεού.

Για τους αναίσθητους έχει το όπλο της ραθυμίας και επαναστάσεως.

Έλα, καϋμένε, καλός είσαι. Και τι έκανες στο κάτω κάτω για να μετανοήσης; Εγκληματίας είσαι; δεν σκότωσες και κανένα; Μακάρι νάσαν όλοι σαν και σένα.
Όχι άπαντα ο Χριστιανός.

Ύπαγε πίσω μου, Σατανά της ραθυμίας και της ψευδαισθήσεως. Φύγε, γιατί η μορφή σου μού κρύβει τον πνευματικό καθρέπτη, για να καθρεπτιστώ και να ιδώ, με συναίσθησι, ότι είμαι γεμάτος πληγές και έχω ανάγκη θεραπείας.

Η μετάνοια έχει μεγάλη δύναμι. Παίρνει το κάρβουνο και το κάνει διαμάντι. Παίρνει τον λύκο και τον κάνει αρνί. Παίρνει τον άγριο και τον κάνει άγιο. Παίρνει τον αιματοβαμμένο ληστή και τον κάνει πρώτο κάτοικο του Παραδείσου. Ακριβώς, επειδή έχει τέτοια δύναμι η μετάνοια, γι’ αυτό ο Διάβολος αγωνίζεται ν’ αποτρέψη τον άνθρωπο από την μετάνοια. Έτσι εξηγούνται οι αντιρρήσεις πολλών ανθρώπων ως προς την μετάνοια και την εξομολόγησι.

Λέει κάποιος «Αφού θα ξαναπέσω, γιατί να πάω να εξομολογηθώ; Ξέρω ότι θα ξανακάνω τα ίδια...». Αδελφέ μου. Η αμαρτία είναι σαν την αρρώστια. Δεν

αρρωσταίνεις μια φορά. Πολλές φορές αρρωσταίνεις από την ίδια αρρώστια. Και κάθε φορά που αρρωσταίνεις πηγαίνεις στο γιατρό και παίρνεις φάρμακα που σου δίνει. Το ίδιο κάνε και για την ψυχή σου. Κάθε φορά που πληγώνεσαι, έστω και αν πληγώνεσαι στο ίδιο μέρος, μετανόησε και εξομολογήσου. Κάποτε το φάρμακο της χάριτος θα γιατρέψη ολότελα την συγκεκριμένη πληγή.

Το αμαρτωλό πάθος μοιάζει πολλές φορές με δένδρο, που ρίζωσε βαθειά και φαίνεται δύσκολο να ξερριζωθή. Είδες τι έκαμναν οι υλοτόμοι στην παλαιά εποχή; Με τσεκούρι έκοβαν το δένδρο. Φαντάσου δένδρο ριζωμένο, με μεγάλο κορμό. Ο υλοτόμος το κτυπά με μια τσεκουριά. Δεν πέφτει ασφαλώς με την πρώτη τσεκουριά. Το κτυπά με δεύτερη, με τρίτη, με δέκα... Κάποτε το δένδρο λυγίζει και πέφτει. Έτσι είναι και το αμαρτωλό πάθος. Μπορεί με την πρώτη τσεκουριά να μην πέση. Συνέχισε με την διαρκή μετάνοια να κτυπάς το πάθος. Να είσαι σίγουρος, πως κάποια μέρα, θα πέση το πάθος, θ' απαλλαγής από την αμαρτία που χρόνια σε βασάνιζε. Έτσι λέει ο Ιερός Χρυσόστομος.

«Μετανοώ, αλλά ντρέπομαι να ομολογήσω τ' αμαρτήματά μου. Είναι τόσα πολλά, ώστε ντρέπομαι να τα παρουσιάσω στον εξομολόγο κληρικό». Η ντροπή πρέπει να υπάρχη, αλλά προ, όχι μετά την αμαρτία. Να ντρεπώμεθα να διαπράξωμε το κακό, να μη ντρεπώμεθα να ομολογήσουμε το κακό.

Η μετάνοια εκφράζεται σαν ομολογία των αμαρτημάτων, σαν εξαγόρευσις. Μη ντρέπεσαι να πης τις αμαρτίες σου. Κάποτε θα γίνη η αποκάλυψις των αμαρτημάτων μας. Ή θα τις αποκαλύψουμε εμείς, μόνοι μας, μπροστά σ' ένα πρόσωπο, στον πνευματικό, ή θα τις αποκάλυψη ο Θεός την ήμερα εκείνη μπροστά σ' όλους τους αγγέλους και τους ανθρώπους. Αν προλάβουμε πρώτοι να κατηγορήσουμε τον εαυτόν μας με την μετάνοια, εξαλείφονται όλες οι αμαρτίες μας και αθωωνόμαστε.

«Είμαι τόσο πολύ αμαρτωλός, που αμφιβάλλω για την σωτηρία μου...». Αδελφέ μου συναμαρτωλέ! Ο Παράδεισος δεν είναι για τους αναμάρτητους. Είναι για τους αμαρτωλούς. Ο Παράδεισος είναι γεμάτος από αμαρτωλούς που μετανόησαν. Είναι και για μας ανοικτός ο Παράδεισος. Αρκεί να κάνουμε το πρώτο βήμα εμείς· το βήμα της μετάνοιας. Τότε σπεύδει ο Θεάνθρωπος Κύριος να κάνη δέκα βήματα για να μας αγκαλιάση· είναι τα βήματα του ελέους και της συγγνώμης.

Με πόνο θερμής προσευχής ας πούμε:

Κύριε Ιησού Χριστέ, δώρησέ μας αληθινή, δακρύβρεκτη μετάνοια. Εσύ μάς έμεινες μοναδική Ελπίδα σωτηρίας. Είσαι η Αλήθεια μέσα σε τόσα ψέματα. Είσαι η Χαρά μας μέσα σε τόσες θλίψεις. Είσαι η Λύτρωσίς μας μέσα σε τόση αμαρτία. Είσαι η

Ειρήνη μέσα σ’ ένα κόσμο τόσο ταραγμένο.

Δόξα τη μακροθυμία και τη Ανοχή σου Κύριε. Αμήν.

Γέροντος Εφραίμ Φιλοθεΐτου
ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΕΣ ΔΙΔΑΧΕΣ
ΜΕ ΠΑΤΡΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ “ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ”

Πηγή: dakriametanoias.blogspot.ca